

מטפלים רגשיים,
מרכז ההדרכה של בית עמיתים
שמח להזמין לקורס דו שנתי בנושא:

טיפול משולב הורה-ילד על הרצף האוטיסטי

מרצים:

עדי פרי

פסיכולוג התפתחותי מומחה-מדריך, מטפל ומדריך מוסמך באגודה לטיפול משולב הורה-ילד, פסיכולוג ראשי במכון התפתחותי ואחראי תחום פסיכולוגיה בהתפתחות הילד במחוז צפון של קופ"ח כללית, מדריך בתחנת העמקים ובעמותה לילדים בסיכון. במשך כעשור לימד כעמית הוראה בתואר שני לפסיכולוגיה קלינית-חינוכית באוני' חיפה בתחומי אבחון וטיפול בלקויות התפתחות ולמידה, כיום מרצה ומלמד בתוכניות הכשרה לאנשי מקצוע.

יניב דולב-אדלשטיין

פסיכולוג קליני מומחה ומדריך, מטפל ומדריך מוסמך באגודה לטיפול משולב הורה-ילד (דיאדי), מדריך בתחנת העמקים ובעמותה לילדים בסיכון. מרכז בצפון החל מהשנה את תחום הפסיכולוגיה בעמותה לילדים בסיכון. עד לשנה האחרונה הדריך כשבע שנים באלו"ט באזור הצפון, מתוכם שימש שנה כפסיכולוג מוביל באזור הצפון. עבד במרכז מילמן בחיפה כ- 15 שנים, מתוכם שימש חמש שנים כאחראי תחום פסיכוסוציאליים. כתב ולימד על תחום הטיפול בילדים על רצף האוטיזם והעבודה עם הוריהם.

קהל היעד: פסיכולוגים, עובדים סוציאליים ומטפלים באומנויות העובדים עם ילדים על הרצף האוטיסטי, המעוניינים להתמחות בטיפול משולב הורה-ילד עם אוריינטציה דינאמית-התפתחותית ולהרחיב את הידע התיאורטי והקליני בתחום.

"בית עמיתים" מרכז טיפולי חברתי, מושב מדרך עוז
נייד: 055-8859659 כתובת מייל: www.betamitim.org
המרכז לטיפול וחקר באוטיזם, העמותה לילדים בסיכון

מידע כללי:

מקום: זום / מרכז הדרכה בית עמיתים (בהתאם להנחיות)
שיטה: 25 מפגשים משולבים תאוריה וקבוצות למידה או הדרכה אחת לשבועיים על פני שנתיים.

- שנה א': 10 מפגשי הרצאות וקבוצות תרגיל קליני של עד 10 משתתפים.
- שנה ב': 15 מפגשי הרצאות ומפגשי הדרכה על ידי מדריכים בטיפול משולב בקבוצות של עד 4 משתתפים.

תאריכים: ימי א' מחודש מפרואר 2021, תאריכים מפורטים בהמשך.
מבנה הקורס: 50 שעות הרצאה + 20 שעות תרגיל + 30 שעות הדרכה (100 שעות) בשנתיים. אורך כל מפגש משולב הינו 3 ש' (4 ש' אקדמיות) שעות 18:00 - 15:00 כולל הפסקה 20 דקות.

מבנה השעורים בזום: שעה ועשרים למידה תיאורטית, שעה ועשרים קבוצת למידה והדרכה. **מספר משתתפים:** עד - 20 **עלויות:**

- עלות למשתתף הינה 4,500 ₪ לכל הקורס (אפשרות תשלום לכל שנה בנפרד)
- הרשמה מוקדמת עד 15.12 לנרשמים לאחר מועד זה, עלות הקורס 4,650 ₪

חובות הקורס:

- השתתפות בכל המפגשים.
- קריאת חומר תיאורטי שישלח על ידי המנחים.
- העלאת תיאורי מקרה לעבודה בקבוצת ההדרכה ולקיחת חלק בדיון.

מנהלת מקצועית: יהודית ביאליק כהן, פסיכולוגית קלינית התפתחותית מומחית מדריכה. מלמדת ומדריכה בבית ספר לטיפול הורה ילד. מדריכה בעמותה לילדים בסיכון.

קיומה של הסדנה מותנה במספר הנרשמים בשנה השלישית ניתן יהיה להמשיך את קבוצת ההדרכה במתכונת של השנה השנייה.

מועדי המפגשים:

שנה ראשונה: החל מפרואר 2021: סה"כ 10 מפגשים.
7.2.21, 21.2.21, 7.3.21, 11.4.21, 25.4.21, 9.5.21, 23.5.21, 6.6.21, 20.6.21, 4.7.21

שנה שניה: החל מנובמבר 2021: סה"כ 15 מפגשים.
7.11.21, 21.11.21, 5.12.21, 19.12.21, 2.1.22, 16.1.22, 30.1.22, 13.2.22, 27.2.22, 13.3.22, 27.3.22, 10.4.22, 24.4.22, 8.5.22, 22.5.22, מועד רזרבי: 12.6.22

לפרטים נוספים ושאלות ניתן לשלוח מייל לכתובת: adi.peri@gmail.com
להרשמה יש לפנות במייל לכתובת: betamitim-ksafim@trac.org.il

מערכת לקורס טיפול הורה ילד עם הפרעה על רצף האוטיזם

שעור מבוא אוטיזם (מפגש 1): היכרות עם תיאוריות מרכזיות של אוטיזם, הכרות קלינית ופנומנולוגית עם אוטיזם, התפתחות תקינה מול פסיכופתולוגיה התפתחותית, הורות לילד עם ASD.

שעורי מבוא בטיפול הורה-ילד (מפגשים 2-3): יסודות הטיפול הדיאדי – רקע תיאורטי, גישות לטיפול הורה-תינוק והורה-ילד, התמקמות המטפל בתוך מרחב טריאדי; הפרקטיקה הטיפולית בטיפול הורה-ילד – אסטרטגיות של התערבות התפתחותית, דינאמית ומשפחתית.

הערכה ראשונית בטיפול הורה-ילד (מפגשים 4-5): הערכת מצבו ההתפתחותי-רגשי של הילד עם האוטיזם, הערכת תפקוד סמבולי של הילד. הערכת איכות הקשר ילד-הורה, הערכה טריאדית. הערכת ייצוגי ההורים את מערכת היחסים עם ילדם והתסריטים ההוריים המופנמים, הערכת מצבם המנטאלי של ההורים טרום-טיפול, הערכת מערכת היחסים הזוגית של ההורים, של התא המשפחתי ומטריצת-התמיכה. הערכה של שיתוף הפעולה ההורי והמוכנות לטיפול. גישה דינאמית-התייחסותית להערכה (זליגמן).
הסטינג והברית הטיפולית בטיפול הורה ילד (מפגשים 6-7): ההורה כסוכן שינוי – בניית הברית עם ההורה כתשתית לטיפול. יצירת חוזה טיפולי, הכנה לטיפול. היכרות עם צרכי הילד בתקשורת ייחודית ומותאמת לצרכיו. הסטינג הטיפולי בתוך מערכות חינוכיות מורכבות. עבודה טיפולית דיאדית בתוך מסגרת חינוכית – פרטיות מול אינטגרציה. הסטינג הטיפולי ומשמעותו, התייחסות להפרות (violations) ואיתגור של הסטינג.

מצבים מנטאליים ראשוניים והעבודה עמם I (מפגשים 8-9): ויסות-עצמי וויסות-הדדי, אופני עיבוד ומצבי הוויה אוטיסטיים-מגעים (אוגן, ססטין), הסביבה הדיאדית הראשונית (באלינט), התפתחות תחושות העצמי הראשוניות (דניאל סטרן), הצורך בהפנמת סביבה הורית העוטפת (ביק) ומספקת משמעות (ביון, סלייד) לילד עם הפרעה על רצף האוטיזם.

מצבים מנטאליים ראשוניים והעבודה עמם II (מפגשים 10-11): מושגי ההשבה, החיאה ורמות התערבות מותאמות (אלווארז). יצירת דיאלוג ראשוני, הדדיות וסימבוליזציה (אהומדה, שרקו).

תיאוריה התפתחותית של יחסי אובייקט, הכלה ונוכחות (מפגש 12-13): אוטו קרנברג, התפתחות מערכת דינאמית של עצמי ואובייקט, היכולת לשאת, להכיל ולחשוב תסכול, מודולציה של נוכחות.

הורות לילדים עם הפרעה על רצף האוטיזם I (מפגש 14): תהליך הגילוי והאבחנה ומשמעותו

הייחודית להורה. תהליכים דמויי אבל וטראומה אצל הורים לילדים עם הפרעה על רצף האוטיזם. השפעת ההפרעה על התא המשפחתי, זוגיות ההורים, מערכת החברתית ומשפחתית הרחבה (מערכות תמיכה). תהליכים טיפוליים והתפתחותיים של בניית מערכת ההתמודדות החדשה וסכמות חדשות של העצמי-ההורי (גומבוזי) לילד המיוחד – המאפשרים מהלך של עיבוד וקבלה (רזולוציה). הצורך בהכרה הדדית (בנג'מין), וחשיבות המערכת ההורית-הזוגית.

הורות לילדים עם הפרעה על רצף האוטיזם II (מפגש 15): החזקת החוויה ההורית בטיפול הורה-ילד עם אוטיזם.

קשר הורה-ילד והתקשרות (מפגשים 16-17): התערבויות מקדמות התקשרות בטוחה.

המרחב הטיפולי I (מפגשים 18-19): משחק ומשחקיות בחדר הטיפולים, יצירת הנאה משותפת ופיתוח הדדיות. הצטרפות אל הילד מול הרחבה של רעיונותיו, בניית גשרים ותומכות בתוך פעילויותיו החזרתיות ומצומצמות של הילד, לשם יצירת משמעות, התפתחות וקשר (גרינספן). צרכי השותפים בסביבה מותאמת ובאינטימיות, למול הצגת המציאות ודרישותיה. הצטרפות טיפולית לדפוסי התייחסות ותקשורת ותהליכי טרנספורמציה דיאדיים. סינכרוניזציה, תזמון ומקצביות בתוך הדיאדה, והיכולת לחדש ולתקן חוסר-מותאמות (טרוניק). צרכי עצמי של הילד וההורה: הכרה והתפעלות, אידיאליזציה והסתמכות, שותפות (קוהוט). חשיבה על עולמו הפנימי של הילד כתקשורת בין ההורה למטפל וכמפתח לעבודה הטיפולית. להחזיק את ההורה הנוכח והחסר במינד.

המרחב הטיפולי II (מפגשים 20-21): חשיבות היכולת לשאת תסכול, חוסר-הרמוניה וחרדה להתפתחות (פרויד, ביון, קליין). עבודה עם מצבים מנטאליים מורכבים ומאתגרים (היעדרות או התקפה על היכולת לחשוב, חזרתיות, צמצום, דכאון, פעילות כפייתית). זיהוי

אזורי תקיעות כפתרונות תואמי-גיל מוקדם יותר או כהתארגנות-דיאדית המפחיתה סבל ותסכול של השותפים

למערכת היחסים. הכלה ועבודה טיפולית עם מצבים דיאדיים שליליים (ציפיות בלתי-מותאמות, תסכול, עוינות, חרדה, ייאוש, לבדיות, ניתוק, חודרנות, שימוש לא מותאם במרחב בין-אישי). זיהוי מצבים רגשיים שליליים וקשיים בתוך מערכת היחסים, כצרכים בקשר והכרה על-ידי זולת-משמעותי. המשמעויות והשימושים של העברה-נגדית (ראקר, ססטין).

המרחב הטיפולי III (מפגשים 22-23): לחשוב את הילד במשותף עם ההורה: פיתוח היכולת לחשיבה-רגשית ומנטאליזציה (ביון, פונגי), פיתוח תובנה הורית לעולמו הפנימי של הילד (שימוש ברגעי-עכשיו בטיפול ובהדרכת הורים, שימוש חזי-מובנה בווידאו וראיונות מובנים), הרחבת הבנת התנהגות הילד במובנים של מצבו והליקוי ההתפתחותי, היכולת להשהות, להתבונן ולחפש משמעות בהתנהגות הילד. עיבוד האבל על הילד "הנורמטיבי" שאבד (גומבוזי) ומגע עם מצבי טראומטיזציה (רסטין). הרחבת המודעות להשפעת האבחנה ומצב הילד על העצמי-ההורי וההורות המשותפת. ההורה כסובייקט: חשיבות תהליכים אישיים של ההורים, עיבוד סיפורם האישי, והנחת צרכיהם האישיים בתוך מערכות היחסים המשפחתיות.

סיום ופרידה בטיפול דיאדי (מפגש 24): תהליכי סיכום, המשגה וחשיבה-משותפת בתוך תהליך הטיפול. הפרידה הממשית כסימבול לתהליכי פרידה ונפרדות בתוך הדיאדה. סיום טיפולי: על משמעות הפסקת החזקה הטיפולית ועל החזקה טובה-דיה של הפרידה.

משמעות שינויים ומעברים בחיי הילד עבור ההורים.

סיכום הקורס (מפגש 25).